

EVALUARE GENERALĂ A ACTIVITĂȚII INSTITUTULUI PENTRU ANUL 2012

Institutul de Filologie Română „A. Philippide” este structurat în șase departamente:

1. Departamentul de lexicologie-lexicografie
2. Departamentul de dialectologie
3. Departamentul de toponimie
4. Departamentul de istorie literară
5. Departamentul de etnologie.
6. Departamentul de limbă literară și filologie.

Departamentele sunt implicate în derularea unor **proiecte prioritare** ale Academiei Române. Prezentăm, în cele ce urmează, activitatea desfășurată în anul 2012, în fiecare departament precum și rezultatele obținute, conform sarcinilor din planul aprobat.

1. Departamentul de lexicologie-lexicografie

A. Proiect de cercetare: proiectul prioritar al Academiei Române *Dicționarul limbii române (DLR). Serie nouă. Litera C.*

La **Departamentul de lexicologie – lexicografie** s-au desfășurat următoarele activități de cercetare lexicografică:

- 1) Fișarea izvoarelor **DLR**, cu precădere a textelor scrise în alfabet chirilic și de tranziție, stocarea acestora într-o bază de date. De asemenea, a fost fișată revista „România literară” din perioada 2001-2011, în colaborare cu doctoranzi de la Școala doctorală a Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. A rezultat un total de 43.401 fișe. Fișierul în format tradițional, cules pe hârtie, a fost organizat pe cuvinte.
- 2) Documentarea și redactarea unor articole din porțiunea CA-; precizăm că aceste redactări au un caracter formator și provizoriu, în așteptarea definitivării procesului de corectare și actualizare a **Bibliografiei DLR**. Din cauza faptului că au fost modificate unele elemente de principiu în redactarea DLR, precum este ordonarea citatelor după anul apariției lucrării iar nu după indicele cronologic, ca până în prezent, articolele redactate anul acesta vor trebui rescrise; unele dintre acestea tratând neologisme vor suferi, probabil, modificări în structura semantică. Constatând că fișierul existent este insuficient pentru o redactare conformă normelor și ținutei DLR, am decis să continuăm activitatea de fișare și să începem redactarea propriu-zisă după ce vom avea la dispoziție lista definitivă a edițiilor de lucru, indicarea exactă a cronologiei și completarea, fie și pe porțiuni, în funcție de porțiunea redactată, a fișierului minimal.
- 3) Corectarea și actualizarea **Bibliografiei DLR**, activitate la care colaborează Victoria Zăstroiu, alături de colectivul de la București.
- 4) Realizarea unei interfețe de scriere a **DLR** în format .xml, cu posibilitatea mai multor aplicații, între care gruparea automată a citatelor selectate după indicele cronologic, structurarea arborescentă a sensurilor etc. (Gabriela Haja, Mona Corodeanu).

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1) trei proiecte europene:

- *Dictionnaire Etimologique Roman*, grant ANRS-Franța și DfG-Germania; directori: Eva Buchi, Wolfgang Schweickard; colaboratori: **Cristina Florescu, Eugen Munteanu**;
- *Deriva tipologică a limbii române*. Proiect de colaborare bilaterală între Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Academiei Române și „Comisia Balcanică” a Academiei Austriece de Științe, 2010 – 2012. Directori de proiect: Michael Metzeltin și **Eugen Munteanu**;
- *Handbuch zur Romanistischen Linguistik*, Eugen Munteanu/ Wolfgang Dahmen (coord.), Contract cu Editura De Gruyter, Berlin/London/Amsterdam/ New York, Anii contractului: 2013-2015, Colaboratori din Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Marius-Radu Clim, Mircea Ciubotaru, Vlad Cojocaru, Stelian Dumistăcel, Cristina Florescu, Gabriela Haja, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin Olariu, Ioan Oprea, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.

2) două granturi naționale:

- *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial. 100 de dicționare din bibliografia DLR aliniate la nivel de intrare și la nivel de sens*, proiect finanțat de CNCSIS-UEFISCSU (cod TE_246/2010), 2010-2013. Director de proiect: **Elena Tamba**. Echipa de cercetare: Ana-Veronica Catană Spenchiu, **Marius-Radu Clim, Elena Tamba**, drd. Marius Răschip;
- *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*, proiect finanțat de CNCS-UEFISCDI (cod PN-II-ID-PCE-2011-3-0656), 2011-2014. Director de proiect: **Cristina Florescu**. Din echipa de cercetare face parte **Laura Manea**.

3) un proiect cu finanțare extrabugetară:

- *Centrul de Studii Biblice «Monumenta linguae Dacoromanorum»* (proiect interdisciplinar finanțat din resurse extrabugetare al Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași; director de proiect: **Eugen Munteanu**. Colaboratori în echipa de cercetare: **Mioara Dragomir, Gabriela Haja, Elena Tamba**.

C. Doi membri ai Departamentului sunt conducători de doctorate la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Eugen Munteanu) și la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Ioan Oprea), trei membri au calitatea de coordonator post-doctorat sau de expert pentru studii postdoctorale (Eugen Munteanu, Cristina Florescu, Gabriela Haja), iar alții (Cristina Florescu, Gabriela Haja, Carmen-Gabriela Pamfil) au făcut parte din mai multe comisii de doctorat. Doi membri ai Departamentului fac parte din colegiul de redacție al ALIL (Eugen Munteanu, Gabriela Haja), alți doi, din colegiul de redacție al revistei „Philologica Jassyensia” (Elena Tamba, Marius-Radu Clim), iar unul din cel al „Buletinului Institutului de Filologie Română «A. Philippide»” (Elena Tamba). Un cercetător al departamentului a avut funcția de secretar științific cu delegație până în octombrie 2012 (Gabriela Haja).

2. Departamentul de dialectologie

A. Proiecte de cercetare: două proiecte prioritare ale Academiei Române:

- a. *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, vol. IV*;
- b. *Atlasul lingvistic român, pe regiuni. Sinteză*.

a. Proiectul *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, vol. IV*:

1. **Revizia finală și refacerea după revizie a 128 hărți analitice, inclusiv hărțile interpretative cuprinse în planșe:** 1223 CÂNEPIȘTE, *pl.*; 1224 FRÂNGHIE, *pl.*; 1226 INIȘTE, *pl.*; 1227 (cânepa) SE TOPEȘTE (*ind. prez. 3*); 1228 MELIȚĂ, *pl.*; 1230 MELIȚ (*ind. prez. 1-6*); 1231 PUZDERII, *sg.*; 1232 FUIOR, *pl.*; 1233 RAGILĂ, *pl.*; 1240 ȘEZĂTOARE (la tors), *pl.*; 1247 RĂȘCHITOR, *pl.*; 1251 TORT, *pl.*; 1258 URZOI, *pl.*; 1259 RĂZBOI (de țesut), *pl.*; 1281 ȚEAVĂ, *pl.*; 1282 SUCALĂ, *pl.*; 1287 DESAGI, *sg.*; 1290

CODRU, *pl.*; 1291 CRÂNG, *pl.*; 1292 TĂIETURĂ, *pl.*; 1293 CURĂTURĂ, *pl.*; 1294 LĂZUIESC (*ind. prez. 1*); 1295 DESIȘ, *pl.*; 1296 HUCI, *pl.*; 1297 RARIȘTE, *pl.*; 1298 LUNCĂ, *pl.*; 1299 ZĂVOI, *pl.*; 1300 COPACI, *sg.*; 1301 FRUNZĂ, *pl.*; 1304 TULPINĂ, *pl.*; 1305 CREANGĂ, *pl.*; 1307 MÂZGĂ; 1309 MLĂDIȚĂ, *pl.*; 1311 VEȘTEDĂ; 1316 RĂȘINĂ (de brad); 1322 FĂGET; 1323 CRĂP (lemne) (*ind. prez. 1-6*); 1332 SALCIE, *pl.*; 1335 MĂCEȘ, *pl.*; 1336 GHIMPE, *pl.*; 1337 PĂTLAGINĂ, *pl.*; 1341 ALICE, *sg.*; 1342 PRAF DE PUȘCĂ; 1347 CÂINE (de vânătoare), *pl.*; 1348 GONACI, *sg.*; 1351 MISTREȚ, *pl.*; 1354 HAITĂ (de lupi) , *pl.*; 1356 CERBOAICĂ, *pl.*; 1367 VEVERIȚĂ, *pl.*; 1368 MAIMUȚĂ, *pl.*; 1373 ȘOARECE, *pl.*; 1374 CURSĂ (pentru șoareci) , *pl.*; 1375 VIERME, *pl.*; 1376 MELC, *pl.*; 1377 SALAMANDRĂ, *pl.*; 1381 PORUMBEL, *pl.*; 1382 PORUMBIȚĂ, *pl.*; 1386 MIERLĂ, *pl.*; 1388 ULIU, *pl.*; 1389 CIOCĂNITOARE, *pl.*; 1390 COȚOFANĂ, *pl.*; 1391 GRANGUR, *pl.*; 1392 PREPELIȚĂ, *pl.*; 1393 BARZĂ, *pl.*; 1394 BUFNIȚĂ, *pl.*; 1395 CUCUVEA, *pl.*; 1396 POTÂRNICHE, *pl.*; 1398 MUȘUROI, *pl.*; 1400 FURNICAR, *pl.*; 1401 GREIER, *pl.*; 1402 COROPIȘNIȚĂ, *pl.*; 1403 URECHELNIȚĂ, *pl.*; 1405 BONDAR, *pl.*; 1406 STRECHE; 1413 COPCĂ, *pl.*; 1414 CRÂSNIC, *pl.*; 1417 FĂINĂ (de porumb); 1418 MĂMĂLIGĂ, *pl.*; 1420 FĂCĂLEȚ, *pl.*; 1422 MIJLOC; 1423 URLUIALĂ; 1426 SITĂ², *pl.*; 1431 COVATĂ, *pl.*; 1433 (aluatul) DOSPEȘTE (*ind. prez. 3*); 1434 DROJDIE; 1435 ALUAȚEL; 1442 MIEZ (de pâine), *pl.*; 1445 SCOVARDĂ, *pl.*; 1446 CLĂTITE, *sg.*; 1449 PIETRE (la moară), *pl.*; 1450 UIUM, *pl.*; 1451 STAVILĂ, *pl.*; 1452 PRÂNZ¹, *pl.*; 1453 PRÂNZ²; 1455 AMIAZĂ, *pl.*; 1457 OJINĂ; 1458 CINĂ, *pl.*; 1462 BUCĂTĂRIE², *pl.*; 1465 SARMALE, *sg.*; 1466 JUMĂRI; 1467 ULEI; 1468 (apă) FIERBINTE; 1470 PIFTIE, *pl.*; 1472 BORUL (pălăriei), *pl.*; 1473 PANGLICĂ (la pălărie), *pl.*; 1479 ALTIȚĂ, *pl.*; 1480 ȘIRE; 1481 DANTELĂ, *pl.*; 1482 BUTONIERĂ (la cămașă), *pl.*; 1484 MĂ ÎNCHEI (la haină) (*ind. prez. 1*); 1486 ȘERPAR, *pl.*; 1489 PIEPTAR, *pl.*; 1493 PĂNURĂ; 1494 CIOARECI, *sg.*; 1495 PIUĂ, *pl.*; 1501 NOJIȚĂ¹, *pl.*; 1502 NOJIȚĂ², *pl.*; 1503 CIZMĂ, *pl.*; 1504 CARÂMB, *pl.*; 1505 PANTOFI, *sg.*; 1506 CIORAPI, *sg.*; 1508 BROBOADĂ, *pl.*; 1509 BASMA, *pl.*; 1510 ROCHIE, *pl.*; 1511 ȘORT, *pl.*; 1512 CATRINȚĂ¹, *pl.*; 1513 CATRINȚĂ², *pl.*; 1515 PANGLICĂ, *pl.*

2. Revizia finală și refacerea după revizie a celor 138 de texte de tip MN care vor fi cuprinse în vol. al IV-lea: 1222 CÂNEPĂ; 1225 IN; 1229 LIMBĂ (la meliță), *pl.*; 1234 RAGIL (*ind. prez. 1*); 1235 CÂLȚI; 1236 PIEPTENI (pentru călți), *sg.*; 1241 FURCĂ (de tors), *pl.*; 1242 CAIER, *pl.*; 1243 FUS, *pl.*; 1244 FIR, *pl.*; 1245 (firul) SE SUCEȘTE (*ind. prez. 3*); 1253 VÂRTELNIȚĂ, *pl.*; 1254 GHEM, *pl.*; 1260 URZEALĂ; 1261 BĂTEALĂ; 1263 IȚE, *sg.*; 1264 (prin) SPATĂ, *pl.*; 1265 NĂVĂDESC (*ind. prez. 1*); 1279 ROST, *pl.*; 1280 SUVEICĂ, *pl.*; 1283 PÂNZĂ, *pl.*; 1286 TRAISTĂ, *pl.*; 1288 PĂDURE; 1289 PĂDURAR, *pl.*; 1302 FRUNZULIȚĂ, *pl.*; 1303 RĂDĂCINĂ, *pl.*; 1306 COAJĂ; 1308 MUGUR, *pl.*; 1310 NUIA, *pl.*; 1313 BRAD, *pl.*; 1314 CUCURUZ (de brad), *pl.*; 1315 BRĂDET; 1317 STEJAR, *pl.*; 1318 STEJĂRIȘ; 1319 GHINDĂ, *pl.*; 1320 JIR; 1325 TUFĂ, *pl.*; 1321 FAG, *pl.*; 1326 RUNC, *pl.*; 1327 ALUN, *pl.*; 1328 ALUNĂ, *pl.*; 1329 RÂNSĂ (la alun); 1330 PLOP, *pl.*; 1331 FRASIN, *pl.*; 1333 TEI; 1334 SALCĂM, *pl.*; 1338 URZICĂ, *pl.*; 1339 BOBOC (la floare), *pl.*; 1340 PUȘCĂ, *pl.*; 1343 SĂGEATĂ, *pl.*; 1345 OCHESC (*ind. prez. 1*); 1346 VÂNĂTOR, *pl.*; 1349 URS, *pl.*; 1350 URSOAICĂ, *pl.*; 1352 LUP, *pl.*; 1353 LUPOAICĂ, *pl.*; 1355 CERB, *pl.*; 1357 VIEZURE, *pl.*; 1358 DIHOR, *pl.*; 1359 CÂRTIȚĂ, *pl.*; 1360 ARICI, *pl.*; 1361 VULPE, *pl.*; 1362 VULPOI, *pl.*; 1364 IEPURE, *pl.*; 1365 IEPUROAICĂ, *pl.*; 1366 IEPUROI; 1369 ȘARPE, *pl.*; 1370 ȘERPOAICĂ, *pl.*; 1371 VIPERĂ, *pl.*; 1372 VENIN; 1378 VRABIE, *pl.*; 1379 VRĂBIOI, *pl.*; 1380 RÂNDUNICĂ, *pl.*; 1383 CIOARĂ, *pl.*; 1384 CIOROI, *pl.*; 1385 PUPĂZĂ, *pl.*; 1387 MIERLOI, *pl.*; 1397 ARC, *pl.*; 1399 FURNICĂ, *pl.*; 1404 MUSCĂ, *pl.*; 1407 FLUTURE, *pl.*; 1408 PEȘTE, *pl.*; 1409 SOLZI, *sg.*; 1410 UNDIȚĂ, *pl.*; 1412 PESCAR, *pl.*; 1416 FĂINĂ (de grâu); 1421 PÂINE, *pl.*; 1425 SITĂ¹, *pl.*; 1427 CIUR, *pl.*; 1428 VEȘCĂ (la sită), *pl.*; 1429 TĂRĂȚE; 1432 ALUAT; 1436

SOG (pâinea), D.; 1437 PLĂCINTĂ, *pl.*; 1438 CUPTOR, *pl.*; 1439 LOPATĂ (pentru pâine), *pl.*; 1441 COAJĂ (de pâine), *pl.*; 1443 SCURSORĂ (la pâine), *pl.*; 1444 COZONAC, *pl.*; 1447 MOARĂ, *pl.*; 1448 MORAR, *pl.*; 1454 PRÂNZESC (*ind. prez. 1*); 1456 MĂNÂNC DE AMIAZĂ (*ind. prez. 1*); 1460 SĂ CINEZE (*conj. prez. 3*); 1461 BUCĂTĂRIE¹, *pl.*; 1463 BUCĂTĂREASĂ, *pl.*; 1464 BUCĂTAR, *pl.*; 1469 ABURI, *sg.*; 1471 PĂLĂRIE, *pl.*; 1474 CĂCIULĂ, *pl.*; 1475 CĂMAȘĂ, *pl.*; 1476 GURĂ (la cămașă); 1477 PATĂ, *pl.*; 1478 MÂNECĂ, *pl.*; 1483 NASTURE (la cămașă), *pl.*; 1485 CUREA, *pl.*; 1487 CATARAMĂ (la șerpar), *pl.*; 1488 BRĂU, *pl.*; 1491 PANTALONI, *sg.*; 1492 IZMENE, *sg.*; 1496 ÎMBRĂCĂMINTE; 1497 BUZUNAR, *pl.*; 1498 OPINCI, *sg.*; 1499 OBIELE, *sg.*; 1500 GURGUI (la opincă), *pl.*; 1507 ÎNCĂLȚĂMINTE; 1514 CATRINȚĂ³, *pl.*; 1516 ALB, *pl.*; 1517 ALBĂ, *pl.*; 1518 VERDE, *pl.*; 1519 GALBEN, *pl.*; 1520 GALBENĂ, *pl.*; 1521 ALBASTRU, *pl.*; 1522 NEGRU, *pl.*; 1523 NEAGRĂ, *pl.*; 1524 ROȘU, *pl.*; 1525 ROȘIE, *pl.*;

3. Încheierea operațiilor de fișare și redactarea, în manieră lexicografică (cu realizarea schemei lexicografice a intrărilor), **a indicelui de cuvinte și forme** din cele 128 de hărți și 138 de texte de tip material necartografiat care vor fi cuprinse în volumul al IV-lea, ale căror titluri au fost menționate la punctele precedente;

4. Redactarea secțiunilor introductive ale volumului al IV-lea: *Cuprinsul general, Prefață, Lista localităților anchetate, Indice alfabetic al cuvintelor-titlu, Indice tematic al hărților lingvistice interpretative, Transcrierea fonetică, Abrevieri, Atlase lingvistice românești și romanice – abrevieri;*

5. Coordonarea lucrărilor menționate la punctele 1-4.

b. Tema de cercetare *Atlasul lingvistic român, pe regiuni. Sinteză:*

Până în momentul de față, unitatea coordonatoare (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române, București) nu a repartizat departamentului de dialectologie material de lucru; în cazul în care în perioada următoare se va primi lista cu hărțile solicitate, acestea vor fi redactate în cursul lunii decembrie.

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

- A continuat activitatea de cercetare din cadrul **proiectului național ALAB. Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB). Prima fază.** Proiect CNCSIS în cadrul programului Resurse umane – Tinere echipe (TE). Proiect finanțat de CNCSIS – UEFISCSU, 2010-2013. Director de proiect: **Florin-Teodor Olariu. Echipa: Veronica Olariu, Marius-Radu Clim, Ramona Luca.**
- A continuat activitatea de cercetare din cadrul **proiectului *Practici, reprezentări și comportament (socio)lingvistic în context minoritar. Strategii euristice și perspective metodologice în analiza dimensiunii lingvistice a fenomenului migraționist contemporan.*** Proiect în cadrul Școlii postdoctorale intitulate „Societatea cunoașterii – cercetări, dezbateri, perspective”, ID 56815 (Florin-Teodor Olariu).

C. Trei membri ai Departamentului fac parte din colegiul de redacție al ALIL (Luminița Botoșineanu, Stelian Dumistrăcel, Doina Hreapcă), alt membru este în colegiul de redacție al revistei „Philologica Jassyensia” (Luminița Botoșineanu), iar unul în cel al „Buletinului Institutului de Filologie Română «A. Philippide»” (Luminița Botoșineanu).

3. Departamentul de toponimie

A. Proiecte de cercetare: proiectul prioritar *Tezaurul toponimic al României. Moldova, vol. II partea 1 Mic dicționar toponimic structural și etimologic. Toponimie personală*

- 1) În cadrul proiectului ***Micul dicționar toponimic structural și etimologic. Toponimie personală***, la care s-a lucrat în anul 2012 cu 4,5 norme, s-a continuat operațiunea de documentare istorică (cca 3.000 fișe din documente editate) și de documentare lingvistică. S-a continuat și gruparea numelor după metoda câmpurilor toponimice, inclusiv includerea în fișierul dicționarului a materialului nou fișat. A fost realizată

redactarea finală a articolelor cuprinzând toponimia personală din Moldova dintr-o perspectivă structurală și etimologică (600 de pagini), cu 3 revizii lexicografice, au fost realizate etimologii ale toponimelor incluse în dicționar (pentru cca 400 articole). În final a rezultat un volum de cca 1300 de pagini (inclusiv bibliografia și cca 30 de pagini de introducere).

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

CS III dr. Daniela Butnaru a obținut o bursă postdoctorală pentru un an (1 aprilie 2012– 31 martie 2013) cu proiectul *Reflexe lingvistice ale unor structuri cognitive spațiale complementare*, în cadrul Școlii postdoctorale „Societatea bazată pe cunoaștere – cercetări, dezbateri, perspective”, proiect derulat de Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” – Filiala din Iași a Academiei Române și Universitatea de Nord din Baia Mare și cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013 (POSDRU/89/1.5/S/56815).

CS dr. Dinu Moscal a obținut o bursă postdoctorală pentru un an (1 aprilie 2012 – 31 martie 2013) cu proiectul *Teoria predicăției. Între logică și lingvistică*, în cadrul Școlii postdoctorale „Societatea bazată pe cunoaștere – cercetări, dezbateri, perspective”, proiect derulat de Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” – Filiala din Iași a Academiei Române și Universitatea de Nord din Baia Mare și cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013 (POSDRU/89/1.5/S/56815).

Alte rezultate:

- CS I dr. Dragoș Moldovanu a primit Premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române.
- CS Ana-Maria Prisacaru a susținut public teza de doctorat cu titlul *Efecte ale interferenței lingvistice româno-germane în toponimia românească din Bucovina habsburgică* (coordonator științific prof. univ. dr. Eugen Munteanu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) în vederea obținerii titlului de doctor în filologie.

4. Departamentul de istorie literară

Proiecte de cercetare: două proiecte prioritare ale Academiei Române:

A. 1. Proiect de cercetare: proiectul prioritar *Dicționarul general al literaturii române (DGLR)*, ediția a doua, revizuită și adăugită.

2. Proiect de cercetare: proiectul prioritar *Dicționarul literaturii române*, Vol. I-II

A. 1. a) În colaborare cu departamentul similar de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București s-a continuat lucrul pentru ediția a doua a *Dicționarului General al Literaturii Române*: a) documentarea pentru definitivarea listei de noi articole la scriitorii dintre 1900 și 1950 și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu - Victor Durnea a realizat o documentare bio-bibliografică la peste 600 de autori în vederea ediției a doua a DGLR); b) definitivarea și repartizarea listei de articole pentru periodice până la 1950 și a listei de articole pentru periodice dintre 1990–2010 (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu); c) definitivarea și repartizarea listei de articole pentru scriitori actuali, până în 2010 (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu); d) lectura articolelor despre periodice din DGLR ed. I (vol. I-VII) și difuzarea observațiilor la autori (Remus Zăstroiu); e) s-au continuat verificările la articole din DGLR ed. I (Victor Durnea, Florin Faifer, Dan Mănuță); f) s-au redactat articole noi și s-au actualizat o parte din cele din prima ediție a DGLR (Șerban Axinte, Stănuța Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Florin Faifer, Ofelia Ichim, Dan Mănuță, Remus Zăstroiu). Colegii pensionați au acceptat să-și actualizeze articolele din DGLR ed. I lucrând benevol (Lucia Cireș, Florin Faifer, Algeria Simota, Rodica Șuiu, Constantin Teodorovici). Totodată, cadre didactice de la Facultatea de Litere a Universității

„Alexandru Ioan Cuza” au preluat spre gestionare unele articole din DGLR ed. I (cu autori indisponibili pentru ediția a doua).

b) S-a lucrat, totodată, și la completarea **Bazei de date a DGLR**, prin continuarea anchetei directe și cu chestionare trimise unor instituții sau scriitori, precum și la arhivarea răspunsurilor și a materialului bibliografic primit (Șerban Axinte, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu).

c) S-a continuat excerptarea informațiilor din **Bibliografia Națională. Articole din publicații periodice. Cultură** (Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu).

d) S-a continuat lucrul la **Baza de date a vieții literare din diaspora românească** (reviste, alte publicații culturale, cercuri, societăți și cenacluri literare, scriitori, traducători). În acest scop s-au contactat un număr relativ mare de persoane din diverse țări în care sunt comunități românești, care pot oferi informații în domeniu și s-au primit răspunsuri la chestionarele trimise (Ofelia Ichim).

Observații:

a. Coordonarea tuturor operațiilor pentru DGLR II revine CS I dr. Ofelia Ichim și CS I dr. Remus Zăstroiu (care răspunde și de coordonarea revizuirii și completării articolelor de publicații periodice din întreaga lucrare);

b. Colectivul de la Departamentul de istorie literară de la IFRI se ocupă de redactarea de noi articole pentru DGLR II dar și de actualizarea articolelor proprii, precum și de actualizarea și de gestionarea celorlalte articole din DGLR ed I ale căror autori sunt indisponibili.

A. 2. S-a finalizat redactarea, precum și revizuirea și completarea articolelor din **Dicționarul literaturii române**, vol. I-II, operații la care și-au adus contribuția, pe grupe de lucru, toți membrii Departamentului de istorie literară de la Iași, în colaborare cu colegii de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București (**Dicționarul literaturii române**, vol. I-II, coordonator general acad. Eugen Simion. Coordonare și revizie Gabriela Danțiș, Gabriela Drăgoi, Victor Durnea, Florin Faifer, Laurențiu Hanganu, Mihai Iovănel, Rodica Pandelescu, Remus Zăstroiu, vol I (A-L), 838 p., ISBN 978-606-8358-46-8, vol II (M-Z), 844 p., ISBN 978-606-8358-47-5, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2012).

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1. CS III dr. Șerban Axinte a continuat activitatea de cercetare în cadrul proiectului individual intitulat **Poetici ale romanului european reflectate în critica românească postbelică**, ca bursier al Școlii postdoctorale a Academiei Române „Valorificarea identităților culturale în procesele globale”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 (Contract POSDRU/ 89/1.5/S/59758).

2. Proiectul interacademic **Diaspora românească din Budapesta (1989–2015). O analiză socio-culturală**, parteneriat între Institutul de Cercetări Lingvistice al Academiei de Științe a Ungariei și Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române. **Coordonator: CS I dr. Ofelia Ichim.** Din echipă face parte **CS II dr. Florin-Teodor Olariu.** Importanța proiectului este dată de necesitatea studierii variatelor aspecte specifice integrării comunității românești din Budapesta în cadrul populației majoritare. Cu titlu preliminar, se pot distinge două mari segmente la nivel cronologic și ca tip de inserție socio-culturală: românii deja integrați de mai multe generații și cei care practică o migrație mai mult sau mai puțin temporară, în vederea asigurării unui confort financiar (cei din a doua categorie constituie grupul-țintă în proiectul menționat). Este o cercetare complexă, care presupune abordarea unor aspecte multiple, ceea ce implică, în mod evident, munca în echipă. Se au în vedere analiza modificărilor de ordin sociolingvistic intervenite la nivelul limbii vorbite de românii din Ungaria, bilingvismul (probleme lingvistice în situații comunicative), a modificărilor la nivelul mentalităților (populația gazdă față de noii veniți și atitudinea

acestora ca răspuns la percepția comunității majoritare), a activității asociațiilor și societăților românilor, a nivelului de păstrare a sentimentului apartenenței la identitatea națională de origine, interesul pentru cunoașterea culturii și literaturii române, recuperarea operelor scriitorilor de origine română stabiliți în Ungaria pentru patrimoniul cultural românesc. Această cercetare necesită stabilirea unui dialog cu membrii comunității românești din Budapesta, realizarea de interviuri narative, prelucrarea și analizarea acestora. Proiectul *Diaspora românească din Budapesta (1989–2015). O analiză socio-culturală* constă în cercetări pe teren care necesită deplasarea celor doi cercetători de la Iași (CS I dr. Ofelia Ichim și CS II dr. Florin-Teodor Olariu) prin schimb interacademic.

- C. Un membru al Departamentului face parte din colegiul de redacție al revistei „Anuar de Lingvistică și Istorie Literară” (Remus Zăstroiu), alți doi, din colegiul de redacție al revistei „Philologica Jassyensia” (Șerban Axinte, Ofelia Ichim), iar unul din cel al „Buletinului Institutului de Filologie Română «A. Philippide»” (Ofelia Ichim). În străinătate: „Cahiers Benjamin Fondane” (Remus Zăstroiu), „Limba română”, Chișinău, Republica Moldova (Dan Mănuță), „Noua revistă de filologie”, Bălți, Republica Moldova (Ofelia Ichim).
- D. Un cercetător al departamentului are funcția de secretar științific al Institutului de Filologie Română „A. Philippide” (cu delegație), din noiembrie 2012 (Ofelia Ichim).
- E. Conducători de doctorat: prof. univ. dr. Dan Mănuță, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”.
- F. Doi cercetători au primit Premiul Academiei Române în 2012 pentru cărți publicate în 2010: CS I dr. Victor Durnea (Premiul „Titu Maiorescu”) și CS I dr. Florin Faifer (pensionat) (Premiul „I.L. Caragiale”).
- G. A continuat proiectul *Scriptores in Academia. O arhivă sonoră a literaturii române* (manager de proiect: Șerban Axinte) care se referă la scriitori din zona de Nord-Est a țării (au fost invitați poeții Lucian Vasiliu și Horia Zilieru).
- H. Membrii colectivului Departamentului de istorie literară au participat la organizarea următoarelor simpozioane în cadrul Institutului:
  - Simpozionul Național *I.L. Caragiale azi. Vitalitatea operei*, Iași, 12 iunie 2012.
  - Simpozionul Internațional *Tradiție/ inovație – identitate/ alteritate: paradigme în evoluția limbii și culturii române*, Iași, 18-19 septembrie 2012.
- I. În cadrul întâlnirilor de lucru din Institut au susținut prelegeri personalități culturale din străinătate: Gisèle Vanhese din Italia și Flavia Cosma din Canada (responsabil Ofelia Ichim).
- J. Dan Mănuță a moderat mai multe evenimente culturale în cadrul Zilelor „Convorbiri literare”, Iași, 26-27 aprilie 2012.

5. Departamentul de etnologie

Proiect de cercetare: proiectul prioritar al Academiei Române *Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Tipologii și corpusuri de texte*

A. *Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Tipologii și corpusuri de texte*

- B. - Silvia Ciubotaru, *Obiceiuri agrare din Moldova. Tipologie și corpus de texte*: (½ normă) a definitivat lista de articole, a continuat fișarea documentelor din mape pentru tipologie și a făcut redactări parțiale de articole;
  - Ion H. Ciubotaru, *Obiceiuri funebre din Moldova. Tipologie și corpus de texte* (½ normă): a fișat documentele etno-folclorice din AFMB;
  - Adina Ciubotariu (½ normă) a început documentarea pentru tema *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente* prin parcurgerea bibliografiei și stabilirea unei liste inițiale a articolelor de tipologie;

- Ioana Repciuc (½ normă): a continuat documentarea pentru tema **Obiceiuri de iarnă din Moldova. Tipologie și corpus de texte** cu parcurgerea bibliografiei de specialitate și consultarea documentelor etno-folclorice din AFMB. A fișat mapele aferente temei de cercetare.

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1) două granturi CNCS:

Cercetătoarele Adina Ciubotariu și Ioana Repciuc și-au desfășurat activitatea de cercetare în două proiecte PD, ale căror directori sunt: **Starea actuală a memoriei colective în cazul obiceiurilor de naștere din Moldova** (PN-II-RU-PD-2011-3-0086) și **Elemente de religiozitate populară în riturile românești ale apei. O perspectivă socio-antropologică** (PN-II-RU-PD-2011-3-0220). Proiectele vor fi finalizate în luna aprilie 2013.

Cercetătorii departamentului de etnologie au publicat două volume monografice, un articol într-o revistă științifică din străinătate aflată în evidența bazelor de date internaționale, 4 articole în publicații de specialitate din țară, 4 comunicări publicate în volumul unor reuniuni științifice internaționale și naționale, șapte recenzii și au susținut 4 comunicări științifice la simpozioane internaționale.

6. Departamentul de limbă literară și filologie

Înființat prin decizie a Consiliului Științific al Institutului, acest departament nu funcționează încă, datorită blocării concursurilor de ocupare de noi posturi de cercetare.

Publicații, prezența în comitete editoriale importante și manifestări științifice organizate de Institut

- În acest an, cercetătorii de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” au publicat **cinci volume individuale** și două volume colective. În total: **7 volume**.
- De asemenea, au fost publicate **două ediții** de mare importanță pentru cultura română.
- Cercetătorii institutului au publicat **105 articole, studii și recenzii**, dintre care **17 în reviste ale Academiei Române, în reviste cotate B, ISI sau BDI**.
- Aceștia li se adaugă **45 de comunicări** la manifestări științifice **internaționale și naționale** organizate în țară și **12 comunicări** la manifestări științifice **internaționale, organizate în alte țări**. În total: **57 de comunicări științifice**.
- Am avut **4 participări la un proiect european**.
- Am avut **3 participări la un proiect extrabugetar**.
- În institut se derulează în prezent: **5 granturi naționale; 1 proiect de colaborare interacademică; 6 burse postdoctorale**.
- Institutul are **19 membri în comitetul editorial al unor reviste de specialitate internaționale sau într-o revistă a Academiei Române**.
- **Unul** dintre cercetătorii Institutului este **membru în conducerea unei organizații internaționale**.
- Institutul a organizat următoarele tipuri de manifestări științifice:
Două manifestări internaționale: a) Simpozionul Internațional **Tradiție/ inovație – identitate/ alteritate: paradigme în evoluția limbii și culturii române**, Iași, 18–19 septembrie 2012 (în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”); b) **G. Ivănescu – 100 de ani de la naștere**, Iași, 1-2 noiembrie 2012 (în colaborare cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”).
De asemenea, Institutul s-a implicat în organizarea a **trei manifestări naționale**, dedicate celebrării unor evenimente legate de istoria culturii românești și cu scopul diseminării rezultatelor cercetărilor din cadrul Institutului nostru: a) Simpozionul Național **I.L. Caragiale azi. Vitalitatea operei**, Iași, 12 iunie 2012 (în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”); b) Workshop: **Situația lexicografiei românești**

actuale, 17-18 mai 2012; c) Atelier de lexicologie: *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*, Iași, 30 iunie 2012.

- **Trei** membri ai Institutului sunt **conducători de doctorate** la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (2), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (1).
- **Trei cercetători** din Institut (Victor Durnea, Dragoș Modovanu, Florin Faifer – pensionat) au fost distinși **cu 3 premii ale Academiei Române** pentru cărți publicate în 2010.
- **Un cercetător** din Institut a primit un **premiu al Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Iași** (Rodica Șuiu – pensionată).
- **Un cercetător** și-a susținut **teza de doctorat**, în ședință publică, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Ana-Maria Prisacaru).
- Continuă publicarea revistelor „Anuar de Lingvistică și Istorie Literară” (redacția: Stelian Dumistrăcel, Remus Zăstroiu, Doina Hreapcă, Ion H. Ciubotaru, Victor Durnea, Gabriela Haja, Dan Mănuță, Luminița Botoșineanu, Ioana Repciuc), „Philologica Jassyensia” (redacția: Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Luminița Botoșineanu, Șerban Axinte, Marius-Radu Clim, Elena Tamba) și „Buletinul Institutului de Filologie Română «A. Philippide»” (redacția: Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim, Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba).